

Rapport

Nacka kommun Utredning av ägandeskap av skulptur

25 maj 2021

Cecilia Cederberg
Partner
M: +46 70 929 33 20
cecilia.cederberg@pwc.com

Caroline Larsson
Manager
M: +46 72 584 98 94
caroline.larsson@pwc.com

Nacka kommun
Att: Anneli Sagnérius / Sidrah Schaider
131 57 Nacka

---

25 maj 2021

I enlighet med vårt uppdragsbrev signerat den 2 mars 2021 översänder vi vår rapport avseende den utredning som vi utfört åt Nacka kommun.

Med vänlig hälsning

Cecilia Cederberg och Caroline Larsson

Innehåll

Innehåll	Sida
1. Vårt uppdrag och genomförda arbete	4
2. Observationer	6
3. Slutsatser och rekommendationer	10
Bilagor	12

Vårt uppdrag och
genomförda arbete

1. Vårt uppdrag och genomförda arbete

Bakgrund och vårt uppdrag

Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB ("PwC" eller "vi" i någon böjningsform) erhöll den 2 mars 2021 i uppdrag att bistå Nacka kommun ("Uppdragsgivaren", "ni" eller "Kommunen") med en oberoende utredning kopplat till uppgifter i ett antal brev ("Breven") som skickats till Kommunen från en medborgare ("Medborgaren").

Breven gör gällande att en person med tidigare anknytning till Kommunen ("EL") mottagit en Carl Milles-skulptur ("Skulpturen") som gåva. Medborgaren menar att denna gåva var avsedd till Kommunen men att EL själv behållit Skulpturen. Denna gåva ska ha getts till EL vid en middag år 1995.

Kommunen har efter inledande hantering av de inkomna uppgifterna ("Ärendet") gett oss i uppdrag att genomföra en oberoende granskning för att kartlägga huruvida det finns omständigheter utifrån Breven att Skulpturen kan anses vara Kommunens egendom och om det förekommit några oegentligheter.

Genomfört arbete

Det arbete som vi genomfört omfattar i huvudsak följande moment:

- Genomläsning av Breven och tillhörande korrespondens kring Ärendet.
- Internetsökningar i syfte att söka information kopplat till uppgifterna i Breven.
- Intervju med Medborgaren.
- Intervju med två tidigare kommunalråd som deltagit på middagen 1995, ("Kommunalråd 1" respektive "Kommunalråd 2", gemensamt benämnda "f.d Kommunalråden").
- Intervju med en enhetschef vid Kommunen ("Enhetschefen") som delvis varit involverad i Kommunens hantering av Ärendet.
- Kontakt med Millesgården i syfte att söka uppgifter om beställare av Skulpturen inklusive ytterligare ett antal mindre Carl Milles-skulpturer med koppling till uppgifterna i Breven.
- Kontakt med Bukowskis i syfte att få ett uppskattat värde av Skulpturen.

På följande sidor redogör vi kortfattat för våra observationer följt av våra rekommendationer.

För våra begränsningar se bilaga 1.

2

Observer

2. Observationer

Uppgifter från Breven

Vi har i vårt arbete utgått ifrån information från Breven vilka sammanfattas kort nedan.

Breven från Medborgaren har skickats till Kommunens stadsdirektör samt till Kommunens revisorer under 2020. I korthet anger Breven att en ceremoni hölls fredagen den 8 september 1995 vid invigningen av skulpturen *Gud Fader på himmelsbågen* av Carl Milles på Nacka Strand. Vid den efterföljande middagen på Grand Hotel ska skulpturer föreställande ärkeängeln Gabriel ha getts bort i gåva. Sammanlagt ska fem skulpturer ha getts i gåva, en till Kungen, två till personer som arbetat för att statyn placerades vid Nacka Strand, en till ordförande i Första AP-fonden, och en ska ha getts till EL i egenskap av företrädare för Kommunen.

Medborgaren anger att en skulptur av Carl Milles är en tillgång av betydande värde som inte blir lägre av det faktum att konstverket bara finns i fem exemplar.

Vidare anges att EL ska vara i besittning av Skulpturen samt att Medborgaren informerats av Kommunens Kultur- och fritidsdirektör att EL förklarar att denne tagit emot Skulpturen i sin egenskap av styrelseledamot i Första AP-Fonden.

Medborgaren är angelägen om att Skulpturen återlämnas till sin ägare som Medborgaren menar är Kommunen.

Intervju med Medborgaren

Vi har intervjuat Medborgaren i syfte att informera oss om det finns ytterligare uppgifter som kan vara relevanta för oss i utredningen. Under vår intervju med Medborgaren framkom dock inga ytterligare väsentliga uppgifter än de som finns beskrivna i Breven. Medborgaren förtydligade att hen inte deltagit på invigningen vid Nacka strand eller middagen på Grand Hotel utan har tagit del av uppgifterna genom en bekant som närvarat på dessa tillställningar. Uppgifterna ska ha förmedlats till Medborgaren för första gången under 2020, därav anledningen till att Breven skrevs 25 år efter att händelsen ägde rum.

Vidare hänvisade Medborgaren till de två f.d. Kommunalråden för förstahandsinformation om händelsen.

2. Observationer

Uppgifter från de f.d. Kommunalråden

Vid våra intervjuer med de två f.d. Kommunalråden framkom att de båda var kommunalråd år 1995 samt att de genom sina respektive kommunuppdrag var inbjudna till invigningen vid Nacka Strand och den efterföljande middagen på Grand Hotel Saltsjöbaden.

De f.d. Kommunalråden var inte säkra på vem som arrangerade middagen. De parter som de nämnde som troliga arrangörer var Kommunen, AP-fonden eller Arcona (fastighetsutvecklare som genomförde ny- och ombyggnationer vid Nacka Strand). Avseende vem som gav bort skulpturerna framfördes från Kommunalråd 1 att det troligen var Arconas VD på uppdrag av Arcona eller av AP-fonden alternativt att det var en tidigare VD för Första, Andra, och Tredje AP-fonderna (som själv ska ha tagit emot en av skulpturerna som gåva). Kommunalråd 2 framförde att AP-fonden köpt rättigheterna från Millesgården för gjutning av fem skulpturer och att det därmed borde varit AP-fonden som gav bort dem som gåvor.

De f.d. Kommunalrådets uppfattning var att EL var på middagen i egenskap av styrelseordförande för Kommunen och att denne därmed skulle ha tagit emot Skulpturen i egenskap av kommunrepresentant och att gåvan således skulle tillfalla Kommunen.

Uppgifter om Skulpturen

Via internetsökningar har vi identifierat att Cilla Jahn, konstregissör i Nacka kommun, var idégivare till uppförandet av skulpturen *Gud Fader på Himmelsbågen* vid Nacka Strand. Den amerikanske skulptören Marshall Fredericks har utfört skulpturen som har sitt ursprung i en skiss gjord av Carl Milles. Första, Andra, och Tredje AP-fonderna har varit beställare och finansiär av det aktuella projektet.

Vi har via internetsökningar inte identifierat några uppgifter om de mindre Carl Milles-skulpturer som enligt uppgifter i Brevens ska ha givits bort under en middag på Grand Hotel.

Millesgården

Enligt en representant från Millesgården som vi samtalet med gjöts 20 stycken skulpturer av ängeln Gabriel i samband med invigningen av *Gud Fader på Himmelsbågen* 1995. Samtliga 20 skulpturer köptes av byggbolaget Arcona.

Skulpturerna ska ha varit så kallade butiksexemplar och räknas alltså inte som äkta Milles-skulpturer. Butiksexemplar är sådana som säljs i Millesgårdens butik och som gjuts genom en enklare metod. Enligt Millesgården brukar skulpturen av ängeln Gabriel säljas på auktion med jämna mellanrum.

Till följd av denna information kontaktade vi Bukowskis auktioner för att få ett uppskattat värde av skulpturerna. Enligt Bukowskis expert på skulpturer ligger marknadsvärdet på denna skulptur på ca 4 000 - 6 000 kr.

2. Observationer

Uppgifter från Kommunen

Vi har även samtalat med Enhetschefen om vilka efterforskningar Kommunen gjort kring Ärendet. Kommunen ska bland annat ha kontrollerat ägandeskap av Gud Fader på Himmelsbågen samt tillhörande utsmyckning, något som vid kontroll kunde konstateras inte ägs av Kommunen. Skulpturen som refereras till i Brevet finns inte heller registrerad i Kommunens konstregister.

Enligt uppgift finns inget dokumenterat i Kommunens arkiv eller diarie kring invigningen vid Nacka strand eller kring den efterföljande middagen.

Enhetschefen ska även ha talat med Cilla Jahn, som själv ska ha fått en Carl Milles-skulptur vid middagen på Grand Hotel för sin idégivande roll i projektet. Enligt Enhetschefen uppgav Cilla Jahn att det var Arcona som anordnade middagen på Grand Hotel samt att det var Arconas VD som delade ut skulpturerna. Vidare ska Cilla Jahn ha uppgett, såsom Enhetschefen minns, att Cilla Jahns uppfattning var att EL tog emot Skulpturen i egenskap av styrelseordförande eller ledamot för Arcona eller för AP-fonden.

Till följd av de uppgifter vi fått från genomförda intervjuer, vilka vi anser indikerar att Arcona finansierat och delat ut skulpturerna som gåvor, rekommenderade vi Kommunen att ta formell kontakt med Arcona i syfte att söka svar på frågan vem Skulpturen var tillägnad samt om det finns dokumentation som kan styrka ägandeskapet. Vi har informerats om att Kommunen efter samtal med en medarbetare på Arcona fått information om att de trots interna efterforskningar inte identifierat någon information om Skulpturen eller dess överlämnande.

3

Slutsatser och
rekommendationer

3. Slutsatser och rekommendationer

Slutsatser

De huvudsakliga frågeställningar vi sökt svar på under våra intervjuer har dels varit vem som arrangerade middagen på Grand Hotel Saltsjöbaden den 8 september 1995, dels vem som finansierade och gav bort skulpturerna i gåvor, dels till vem Skulpturen som gavs till EL var tillägnad. Tre parter har nämnts i dessa sammanhang; Arcona, AP-fonden och Nacka kommun. Vi har dock från de intervjuade inte fått en konsekvent bild över vilken part som besvarar ovan respektive frågeställning.

Vi har via Kommunen och de eftersökningar vi själva gjort inom ramen för vårt uppdrag inte kunnat spåra någon dokumentation kopplat till ovan frågeställningar.

Vi har fått bekräftat via Millesgården att Arcona var beställare av 20 stycken Carl Milles-skulpturer av ängeln Gabriel i samband med invigningen av Gud Fader på Himmelsbågen vid Nacka Strand. Arcona förefaller således, i och med att de var beställare av skulpturerna, troligen vara den part som finansierat och delat ut skulpturerna som gåvor och eventuellt även den part som anordnat middagen. Vi har dock fått uppgifter från Kommunen, som efter vår rekommendation kontaktat Arcona, att Arcona efter interna efterforskningar inte identifierat någon information gällande skulpturerna eller att de ska ha givits bort som gåvor.

Uppgifterna i Brevet om att det enbart ska ha framställts fem stycken exemplar av skulpturerna stämmer inte enligt uppgifter vi fått från Millesgården. Vidare har vi fått bekräftat att skulpturerna är av butiksexemplar vilka enligt Bukowskis har ett marknadsvärde runt 4000 - 6000 kr styck. Att Skulpturen ska vara en tillgång av "betydande värde" såsom beskrivs i Brevet bedömer vi vara i överkant ur ett ekonomiskt perspektiv.

Rekommendationer

Vi har inom ramen för hittills genomförda moment inte kunnat fastställa huruvida Skulpturen kan anses vara Kommunens egendom eller inte. Uppgifter från intervjuer talar för att Skulpturen som överlämnats till EL skulle kunna varit en gåva till Kommunen. Dock skiljer sig uppgifterna från de intervjuade personerna något. Det kan möjligtvis förklaras av att det är många år sedan denna gåva lämnades över. Det har dock inte kunnat gå att identifiera någon dokumentation som styrker i vilket syfte Skulpturen överlämnats och vem ämnad mottagare var.

Vi har rekommenderat vår Uppdragsgivare att överväga om det är motiverat att utreda detta vidare. Ett fortsatt steg i utredningen, för att klargöra huruvida Skulpturen kan anses vara Kommunens egendom eller inte, skulle kunna vara att Kommunen tar kontakt med Första, Andra och Tredje AP-fonderna som var finansiär av projektet. Detta skulle kunna klargöra vem som var ämnad mottagare av Skulpturen som kan styrka ägandeskapet. Men samtidigt har det gått 25 år vilket innebär en risk att dokumentation som förklarar syftet med gåvan eller mottagare inte kan återfinnas.

Bilagor

Bilagor	Sida
1. Begränsningar	13

1. Begränsningar

Denna rapport har skrivits i det syfte som redovisats ovan och vi accepterar inget ansvar för dess användning till andra ändamål än detta.

Vi ansvarar endast mot Uppdragsgivaren för innehållet i denna rapport och tar således inget ansvar för rapporteringen eller dess innehåll gentemot tredje man.

Vi har inte kontrollerat allt material som tillhandahållits oss för varken korrekthet eller fullständighet. I den mån tillhandahållet material eller lämnade uppgifter visar sig vara ofullständiga eller felaktiga, kan våra bedömningar och slutsatser ha kommit att påverkas därav.

Om vi utfört ytterligare åtgärder och analyser kan inte uteslutas att ytterligare förhållanden skulle kunna ha noterats. Trots ovan nämnda begränsningar anser vi dock att det arbete vi genomfört ger oss rimlig grund för våra uttalanden och bedömningar.